

det meget Lidt, der kan opnaas. Saa vidt jeg kan se, er man her gaaet ud fra, at Bestemmelsen i Loven af 8de Marts 1856 § 1 er, at det kan tillades, at der i en Klasse er 100 Børn paa een Gang; men det er aabenbart ikke Meningen. Der staar jo kun ligefrem, at naar Børneantallet i en Skole er steget til 100, skal der træffes ekstraordinære Foranstaltninger; men vi vide dog Altesammen, at der i enhver Almueskole paa Landet er mindst 2 Klasser, og altsaa er Loven ikke gaaet ud fra 100, men fra 50 i hver Klasse. Derfor er det kun kommet til at se ud som et saa stort Spring som fra 100 til 30, medens det kun er fra 50 til 30. Jeg tror, at det er det, der har gjort, at man har været bange for, at Lovforslaget vilde gaa for radikalt tilværks. Altsaa mener jeg, at der ikke er Fare ved at blive staaende ved 30, naar Forkolnen oprettes. I det Mindste i den Egn, hvori jeg er kjendt, er Børneantallet i et Skoledistrikt meget sjældent over 100. Naar man nu først tager nogle Børn fra til en Fogeskole, mulig med 2 Klasser, vil derved omtrent Halvdelen borttages fra den egentlige Almueskole, og saa vil det Antal, der bliver tilbage, vistnok kun i saa Tilfælde komme til at overstige 30 til hver Klasse i Kommuneskolerne, hvad jeg anser for et overordentlig stort Gode og derfor for mit Bedkommende helst vilde blive staaende ved.

Oyenbøll: Jeg vil blot tillade mig at sige et Par Ord om det Ændringsforslag, der er stillet af det ærede 7de Medlem for 2den Kredts (Schlegel) under Nr. 4, idet jeg tror, at der deri er nogen Misforstaaelse tilstede. Den høitærede Minister udtalte sig nemlig, saa vidt jeg forstod ham, saaledes, at han var enig i dette Ændringsforslag. Ændringsforslaget gaar jo ud paa, at Udvalgets § f., som omhandler Kommuneskolerne i Kjøbstæderne, skal udgaa, og i Sammenheng dermed, at i § g. 1ste Linie skal Ordene „paa Landet“ udgaa, men det gaar paa ingen Maade an. Derfor man vil gjøre det, bliver altsaa Reglen faldes for Skolerne paa Landet og i Kjøbstæderne. § g kommer da ogsaa til at gjælde Kjøbstadskolerne, og altsaa komme vi derhen til, at de Forældre og Børgere i Kjøbstæderne, der ikke kunne undvære deres Børns Arbeidskraft om Sommeren, kunne faae dem fri for Skolegang; men en saadan Bestemmelse maa jeg paa det Bestemteste advare imod at vedtage. Jeg vil derfor henstille til den ærede Forslagsstiller, om han ikke vil tage dette Forslag tilbage. I det Hele taget tror jeg ikke, at det er en heldig Frengangsmaade at ville absolut slaa Alt sammen for Kjøbstæderne og Landet. Hvor der er en naturlig Forskjel, maa man helst lade den blive staaende, og jeg synes ikke, at der kan være Noget i Veien for at lade Udvalgets Forslag til §§ f. og g. blive staaende, aldeles som de ere. Jeg kan ikke undlade at udtale et Par Ord med

Bensyn til det Spørgsmaal, som har været saa stærkt debatteret i Anledning af det Ændringsforslag, som er stillet af det ærede 2det Medlem for 10de Kredts (Sesken) til samme § g. Det glæder mig at have hørt navnlig fra Landboere et Par Forsvar for denne Bestemmelse; men selv om der kom flere Stemmer i den Retning — og jeg kan ikke negte, at jeg sympatiserer fuldstændig med Forslaget — saa tvivler jeg ikke paa, at den store Meningsforskjel, der er imellem den ærede Forslagsstiller og det ærede Medlem for 7de Kredts (S. Pedersen), ikke vil blive høvet. Det forekommer mig, at det, som man egentlig skal gaa ud fra, er, hvem af de Herrer der har det rette Udgangspunkt, og da tror jeg ubetinget, man maa sige, at det er det ærede Medlem for 10de Kredts, der staar paa det rette Standpunkt i den Henseende; thi hvad er det nemlig, der er Spørgsmaal om? Der er ikke, og navnlig ikke i denne Lov, Spørgsmaal om, hvorvidt Forældre kunne undvære deres Børn, saa at de kunne faae Lov til at lære Noget, men om, hvilket Krav Børnene have, og hvilke Fordringer der med Rette fra det Offentliges Side kan stilles i den Henseende, at Børnene faae Leilighed til at lære Noget. Det er Udgangspunktet og, derfor tror jeg, at man altid stiller det forkert, naar man for Børnernes egen Bevidsthed opstiller Arbeidet som det Principale og Skolegangen som det Subsidiære. Jeg tror albrig, at nogen Skolegang kan bære ordentlig Frugt, naar den ikke er daglig. Skolegang skal være Børnets daglige Pligt; naar Børnene faae den Forestilling, at Skolegang er et nødvendigt Onde, som drager dem bort fra deres egentlige Gjerning, er det altid skadeligt, det indvirker paa hele Undervisningen og paa Børnets hele Karakter. Det er min bestemte Overbevisning, at hvor der ikke finder daglig Skolegang Sted, er Undervisningens Nytte høist tvivlsom. Den ærede Sekretær (Haben) sagde, at det var ønskeligt, om der kunde stilles et Mæglingsforslag, og man kunde enes derom. Jeg kan ikke sige andet end, at, naar Sagen staar saaledes: Børnene skulle i Sommerhalvaaret undervises 2 Gange om Ugen, og synes Forældrene, at de ikke kunne undvære dem, kunne de faae dem helt fritagne for Skolegang, saa finder jeg, at det er en meget farlig Bestemmelse, thi naar Forældrene sige til Skolekommissionen: kunne vi ikke faae Børnene fri, melde vi dem til Fattigvesenet, saa faae vi dem fri, det er klart, og man kan altsaa rolig sige, at en stor Del af Børnene slet ikke vil faae nogen Undervisning om Sommeren. Vil man endelig give dem fri og navnlig, som det ærede Medlem lige overfor (S. Pedersen) sagde, for at kunne fæste dem bort som Bogtere — en affhyelig Gjerning, fordi den mishandler Børnene i legemlig henseende og ødelægger deres aandelige Livlighed i højeste Grad — saa lad dem gaa i Skole i de første 3 Maaneder, og være fri for